

felborulás, nem söpörtek volna el fölöttünk. S nyugodt időkben az 1915-iki kényszeregyességi rendelet sem szolgáltatott volna okot különösebb elégedetlenségre. A dolgok mai állása mellett azonban a kényszeregyességben az adós az, aki a hitelezőkkel szemben kényszerrel lép fel, ami abban nyilvánul meg, hogy a legelfogadhatatlanabb egyességet is kénytelenek elfogadni, mivel a csőd, mellyel az adós fenyeget, lényegében a követelés teljes és biztos elvesztésével jár. Ezzel szemben a hitelező mégis egy, — bár hátrányos és bizonytalan, — egyesség mellett foglal állást, hogy így legalább követelése egy részét megmentsse. A panaszok ezek szerint csak úgy orvosolhatók, ha való okukat kiküszöböljük, ha tehát olyan hatékonyabb, gyakorlatibb és modernebb csődeljárást alkotunk, amely a hitelezőknek a csődben is türehető quotát biztosít, úgyhogy választásuk csőd és egyesség közt szabad és az előnyöket, hátrányokat mérlegelő lehessen.

Hogy hogyan oldjuk ezt meg, ez a tárgya ama számos ujtátnak, amelyekkel a tervezet kísérletet tesz. Főkép a hitelezői autonomia hatékonyabb érvényesítésére támaszkodnak ezek, az Országos Hitelvédő Egylet bevonására, a tömeg kezelésére és értékesítésére, a megtámadási perek korlátozására, a kényszerel-számolás bevezetésére kis csődökben és olyanokban, ahol ezt a hitelezők többsége előnyösebbnek tartja és ezenkívül az egyszerűsítéseket egész sorára és az eljárás olcsóbbá tételére.

A tervezet a közel jövőben az Országos Hitelvédő Egylet által egybehívandó ankét elé kerül és az ott felmerülő vélemények meghallgatása után fogja azt a fogalmazást elnyerni, melyben további megmunkálás céljából a kormányhoz terjesztik fel. Részletes megbeszélésére annak idején még visszatérünk.

Joggyakorlat.

Biztosítási joggyakorlat.

Kereskedelmi törvényünknek egyes részei az idők folyamán mindinkább eltávolodtak a gyakorlati élet által megkívánt állapottól és a jogfejlődés parancsolólag követelte ezen részeknek új jogszabályokkal való pótlását. Azt hiszem, ez a megállapítás kereskedelmi törvényünknek a biztosítási jogot tárgyzó részére vonatkozik leginkább és ezért az utóbbi időkben szükségessé vált a törvény e részének módosítása. A reform az 1927. évi X. t.-c. alakjában megvalósult, azonban, hogy a kitűzött célt mily mértékben éri el, azt egyelőre nem lehet megállapítani, mert habár le nem tagadható tény, hogy a biztosítási üzletágban éppen a törvény következtében a viszonyok konszolidálódása mutatkozik, azonban tekintettel arra, hogy az új törvény alapján a joggyakorlat csak most kezd kialakulni, ezért ennek végleges hatását és eredményét, azt hiszem, csak bizonyos idő elmúltával lehet le-
szögezni.

Az új törvény a biztosítási jogban mélyreható reformokat léptetett életbe, melyeknek igen alapos ismertetése és kommentárja jelent meg dr. Kutasi Elemér kollegámnak, a Biosz. igazgatójának tollából s ezért a törvény intézkedéseinek ismer-

tetésére egyáltalában nem kívánok kiterjeszkedni ehelyütt, hanem az új törvény alapján kialakuló joggyakorlat egyes parcelláit szeretném röviden megrögzíteni.

Tudjuk, hogy a törvény az időközi felmondásokat megnehezítette és ezért módot adott az érvényben lévő biztosítási szerződések felmondására. Ugyanis egy kritikus időt állapított meg, 1927 május 4-től június 4-ik napjáig, mely idő alatt az összes érvényben levő biztosítások felmondhatók voltak. Az új törvény ezen biztosítások felmondására vonatkozólag alakoszerűséget ír elő, nevezetesen kis- és nagyközségekben a biztosított aláírásán felül, a községi előljáróság által hitelesítést is követeli. E tekintetben azután kontroverziák támadtak, hogy vajjon ez az igazolás hogyan értelmezendő. Sok felmondás ugyanis hiányos volt, mert a községi előljáróság igazolásánál a 126.000/1902. B. M. számú rendelettel ellentétben — mely a községi előljáróságok részéről történő hitelesítéseknél a község pecsétjét, a községi jegyző és a bíró aláírását rendeli — sokszor a jegyző, de még többször a bíró aláírása hiányzott. A budapesti központi kir. járásbíró, ahol az utolsó félévben a biztosítási perek elég tekintélyes száma indult, olyan gyakorlatot léptetett életbe, hogy a felmondás hiányosságát a biztosított javára kiterjesztőleg értelmezi. Az olyan felmondást tehát, melyen a községi bíró aláírása hiányzik, érvényesnek és joghatályosnak tekintette. A budapesti kir. törvényszék gyakorlata ezzel szemben még divergáló. A törvényszék biztosítási fellebbezési szaktanácsa a központi kir. járásbíró gyakorlatával egyező gyakorlatot léptetett életbe. Ezzel szemben más bírák ellenkezőleg a felmondásra vonatkozó és az 1927. évi X. t.-c. 15. §-ában előírt rendelkezést megszorítólag értelmezik és nem tekintik szabályszerű felmondásnak azt, ha pl. a községi bíró aláírása hiányzik az igazolásról. Az én nézetem szerint ezen utóbbi álláspont volna a helyes, mert hiszen az új törvény, éppen a visszaélések meggátlása és a biztosítási szerződések kikapcsolásának megakadályozása céljából rendelte a felmondás szigorú alakoszerűségét.

Érdekes vitás kérdés a következő is:

Ha a biztosítási szerződés szerint az évforduló az új törvény életbelépte előtti időre esett, de a díjfizetésre halasztás adatott a kötvény szerint és ez a halasztási határidő 1927 május 4-ike után járt le. A biztosított az évforduló után felmondta a biztosítást a régi törvény értelmében. Kérdés, hogy — miután az új törvény az összes hatályban lévő biztosításokra vonatkozik, ez a biztosítás pedig a törvény életbeléptekor még hatályban volt — fel kell-e az átmeneti 30 nap alatt ezt a biztosítást újból mondani, avagy nem? A joggyakorlat e kérdésben még nem egységes, azonban oda tendál, hogy a biztosítást az átmeneti 30 nap alatt igenis még egyszer és az új törvényben szabályozott módon fel kell mondania a biztosítottnak, ha azt kívánja, hogy biztosítási szerződése megszűnjön. Természetesen ugyanez a helyzet, ha a biztosítás évfordulója esett 1927 május 4-ike utánra és a biztosított a szerződést 1927 május 4-ike előtt mondta fel.

Az új törvény tudvalevőleg igen szigorú intézkedést léptetett életbe a biztosítási díjak behajtása tekintetében. A biztosítónak a díj esedékessége napjától számított 30 nap alatt a biztosítottat a teljesítésre fel kell szólítani és ha nem fizet, további 60 nap alatt pert kell indítani ellene, mert ellenkező esetben a szerződéstől elállottnak tekintetik. Vitás volt, hogy vajjon azon esetben, ha a biztosító a pert nem indította meg a 60 nap elteltével és ezért a díj esedékessége napjától számított kilencvenedik napon elállt a szerződéstől, van-e még az évforduló utáni időre a biztosítónak valami követelése és ha igen, mi? A budapesti kir. törvényszék biztosítási szaktanácsa ezt a kérdést oly formában döntötte el, hogy megállapította, miszerint a biztosító az elállás napjáig viselte a kockázatot és ezért az évfordulótól az elállás napjáig terjedő időre eső aránylagos, ugynevezett pro rata díjat és annak törvényszerinti járulékait követelheti. Azt hiszem, a döntés teljesen az új törvény, illetve az élő biztosítási jog szellemének megfelelő.

Az 1927. évi X. t.-c. életbeléptetése kapcsán még egyéb érdekes vitás kérdések is merülnek fel, különösen a jelenlegi átmeneti időben, amely kérdésekre remélem a legközelebbi jövőben visszatérhetek, mert úgy gondolom, hogy ez a kérdés az utóbbi időben gyakran szönyegre kerülő és a gyakorlati jogászt sűrűn foglalkoztató probléma lesz.

Dr. doberdói Breit Zoltán.

Csábítás. A tizenhatodik életévét alig meghaladó felperes nő törvényes képviselője útján azon az alapon indított kártérítési keresetet alperes ellen, hogy alperes, miután őt szüleinek beleegyezésével eljegyezte, a házassági ígéret által vette őt reá, hogy vele viszonyt folytasson, utóbb pedig az eljegyzéstől elállt. Alperes azzal védekezett, hogy a felperes nem volt már érintetlen akkor, mikor a viszony közöttük megkezdődött és hogy erre felperesnek szándékosan izgató magatartása adott okot. A Curia a felülvizsgálati kérelem elutasításával alperest marasztalta. Indokolásában állandó bírói gyakorlat által követett jogszabálynak mondja ki azt, hogy ha a férfi egy tapasztalatlan leányt házassági ígérettel vesz reá arra, hogy vele nemileg közösüljön, akkor a férfinak ez a cselekménye a magánjogi értelemben vett csábítás fogalma alá esik és mint a nő erkölcsi épsége ellen elkövetett jogellenes és szándékos cselekmény, kártérítésre kötelez akkor is, ha egyébként büntetendő cselekmény jelensége nem is forog fenn és az a körülmény, hogy a nő a közösülésbe beleegyezett, a cselekedet jogellenes voltát meg nem szünteti, mert a férfi a nő beleegyezését éppen a házassági ígéretből létesített bizalmas viszony kihasználásával szerezte meg.

Alperesnek azt a védekezését, hogy a viszony megkezdésére felperesnek szándékosan izgató magatartása adott okot, a Curia nem látta bizonyítottnak. A nemi érintetlenség hiányára alapított kifogást az ügy eldöntése szempontjából közömbösnek találta. (Curia, P. III. 1864/1927. szám.)

A csábítás fogalmához tartozik, hogy a nőnek a nemi közösüléshez való hozzájárulása, mint akaratkijelentés, jogi